

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14181,Polski-Zwiazek-Wspolnoty-Narodowej.html>
2023-12-11, 13:15

Polski Związek Wspólnoty Narodowej

Polski Związek Wspólnoty Narodowej (PZWN), organizacja polityczna o charakterze nacjonalistycznym, lewicowo-narodowym, działająca w l. 1981-1990. Jej kontynuacją jest Polska Wspólnota Narodowa – Polskie Stronnictwo Narodowe (PWN-PSN), działająca pod tą nazwą od 1990. Geneza PZWN jest związana ze środowiskiem skupiającym się wokół Bolesława Tejkowskiego (do 1969 używał imienia Bernard). Miało ono charakter narodowy, ale jednocześnie rusofilski – za głównych wrogów Polski uważano Żydów i Niemców, podczas gdy Rosjanie postrzegani byli jako sojusznicy. Krytycznie oceniano też wpływ chrześcijaństwa – szczególnie katolicyzmu – na kulturę narodową, odróżniając się tym od innych nurtów ruchu narodowego, a zbliżając do tradycji Zadruży i środowisk neopogańskich. PZWN powołano na zjeździe założycielskim w Warszawie 10 X 1981, w którym uczestniczyło ok. 50 osób. W przyjętej przez zjazd odezwie "Polki i Polacy!" Autorzy dystansowali się zarówno od obozu władzy, jak i od opozycji, zarzucając obu, że są kierowane przez siły niepolskie. Po 13 XII 1981 B. Tejkowski podpisał deklarację lojalności wobec władz. Nie przestał jednak organizować spotkań i agitować na rzecz PZWN. Skutkiem tego internowano go w OO Warszawa-Białołęka w VIII 1982. Został zwolniony z internowania w X 1982. W następnych latach działalność PZWN miała wyłącznie charakter pracy formacyjnej, nie podejmowano nawet działalności wydawniczej. W 1984 działacze PZWN usiłowali zarejestrować legalne stowarzyszenie pod nazwą Polski Ośrodek Wiedzy Narodowej, ale nie otrzymali zgody władz. Dopiero w 1987 PZWN ogłosił odezwę, a w 1988 zaczął wydawać pismo „Narodowiec”. W 1989 działacze PZWN zarejestrowali legalne Polskie Stowarzyszenie Narodowe (PSN). W l. 80. grupy członków istniały w Warszawie, Łodzi, Krakowie, Wrocławiu, Krośnie. Widoczne rusofilstwo, niechęć

wobec „S”, dystans wobec Kościoła i kontrowersje wokół lidera grupy, który ukrywał swoją działalność w PZPR do 1957, związki z lewicą laicką w l. 60. i pracę w TKKŚ w l. 70. sprawiły, że środowisko to było marginesem opozycji, także jej narodowego nurtu.

Tomasz Szczepański

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)